

6902
IV

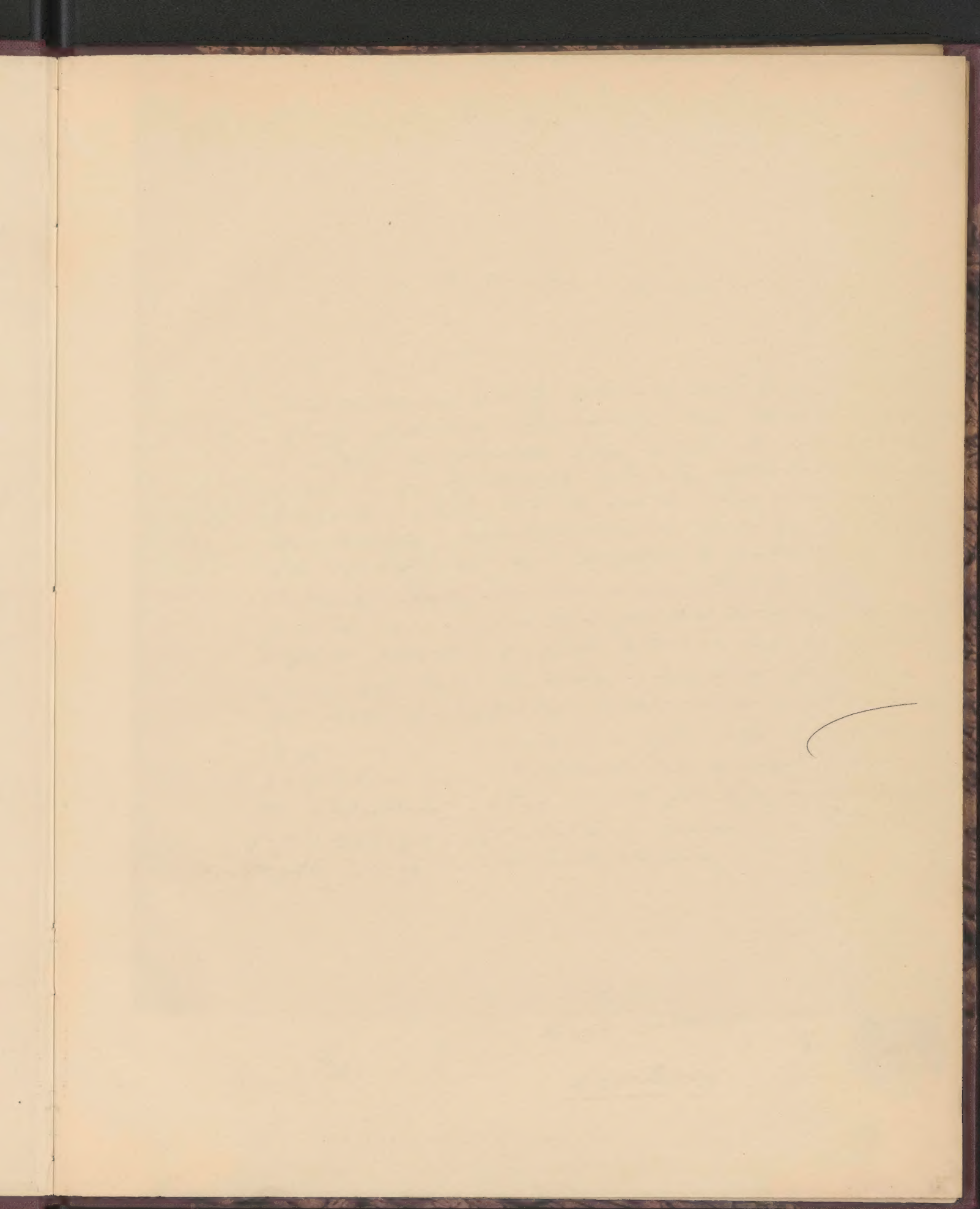

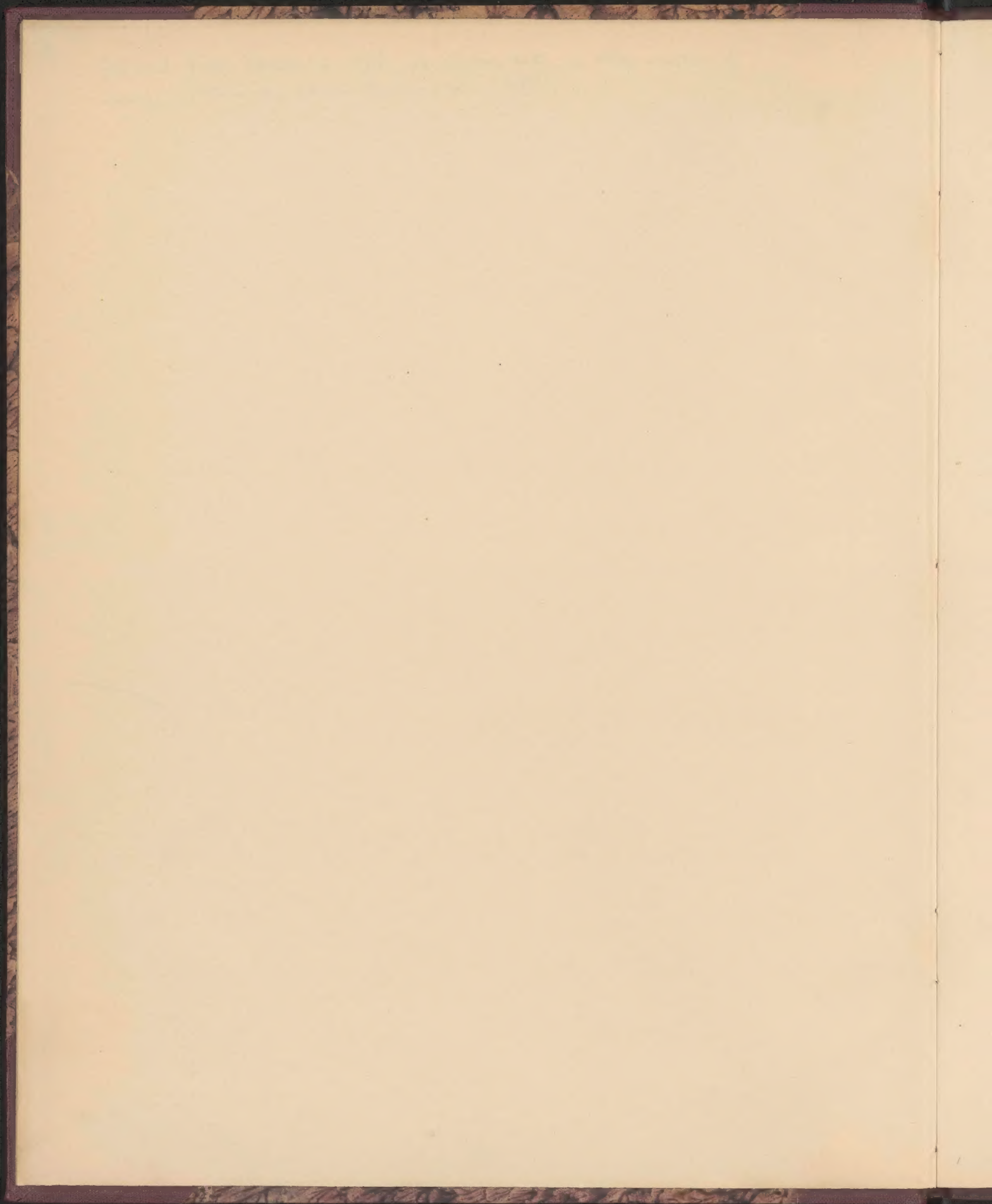
6902

IV

Darował Józef Ekielski w r. 1916; zob. ostatnią kartę, na której znajduje się również spis treści tego zkopii. Oprawiono go w r. 1937.

Jasne Wielmożny Marzasku!

Uwodziłem się dotąd nadzieją, że bym miał szereg
20-tych lat, więc uprawianie mojej Wiskiej Ekspedycji
i w razie opóźnienia tego oddać Macierze, która
nawet po dwóch latach przeszło oczekiwania i za-
biegach, wciąż ma w życie. Tym czasem od-
wiedziła mi, że z powodu choroby, na teraz
nie dozwala mi ani myśli o podróży.
Wobec tego, na tem nieopracowanej sprawie i
spisaniu z najgorzejstron prośby do Wiskiej Ekspedycji,
abyście raz jeszcze przysięgli nad nią, czyniąc opóźnienie.
Zatem, po tym zabranym poremnie fundacji, że
M. A. K. pochodzi, i razli, i w końcu, który tydzień.
Myśli moje i zezwolenia głównego ofiarodawcy
pojęciem, już i zezwoleniem, i prośbą
M. Ekspedycji, aby i nad spisanie aktu
fundacyjnego, był taktem czuwać, a w razie
myśli, już nim pokierować.

W tejże rze przytęła łowi iudy kusi
nie mógł być oddać, a ufam w to że
mi w Ekscekcji nie odmówi drugiego
udziału w dziele tak żywotnej obcho-
dzącem.

Co si tyry kwestyi ośw. w latach Rady
podzwanej wchodzić mających, mianowanie
Główna od Sejmu galicyjskiego zastawiać
Jm. pana, z prawniczymi eke. proci pre-
zesa Kola polskiego Dr. Szumana, z Kró-
lestwa małego wybrany p. Dr. Pröizynski
w Komitecie wykonawczym p. Dr. Stawian
do zafundowania przed Amborskiego, Dr. Ku-
bicki, Dr. Ochrowski, ks. Jan Sienicki
kiego, a jako Sekretarza N. Art. Dr. Ketz.
Głównie jednak idzie mi o to, aby
w. Ekscekcji przytę opieki zwrócić

nad instytutu tego Spisanie do Statutu
i wskazówki do nich ściśle zostawić.

Ubolewam nad tem że stan zdrowia mojego,
w zaden sposób mi nie dozwala przylegi
opiekiwie lekarz. Ale mam nadzieję, że
wkrótce wzdolności do pracy przynajmniej
będę powrócił.

Razem z W. Panem przynajmniej wkrótce
i na krótko po powrocie z jaski
mam honor zostawić

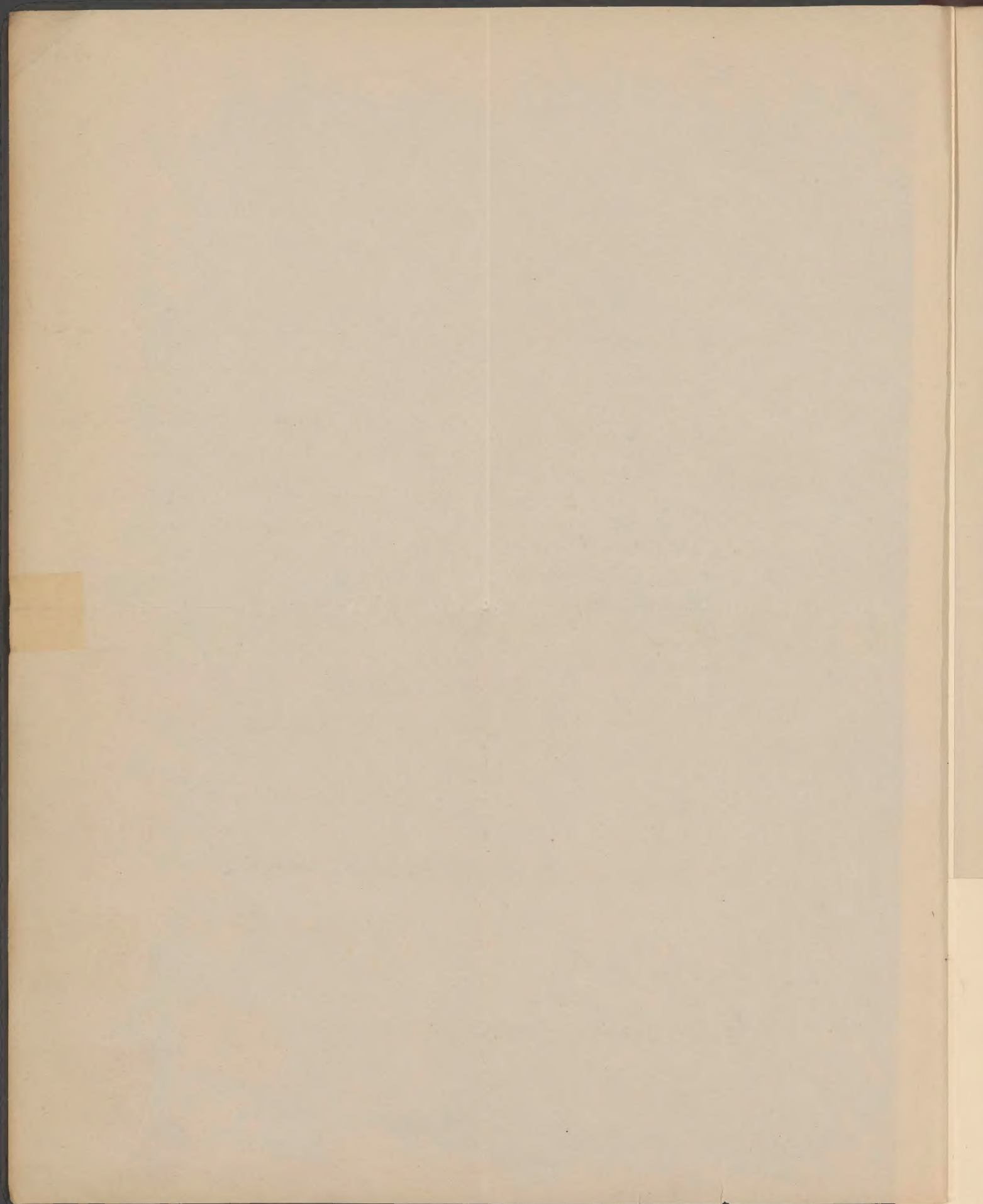
W. P. Ekspedient

W. P. Ekspedient

W. P. Ekspedient

L. 29 Sierpnia 1882
Dziś
31 Nulstanie.

3
Mit acht Tausend Mark N° 8.000 M.
(vier Tausend Gulden),

1099

H. L. Excellenz.

Herrn Doctor

M. Zyblikiewicz

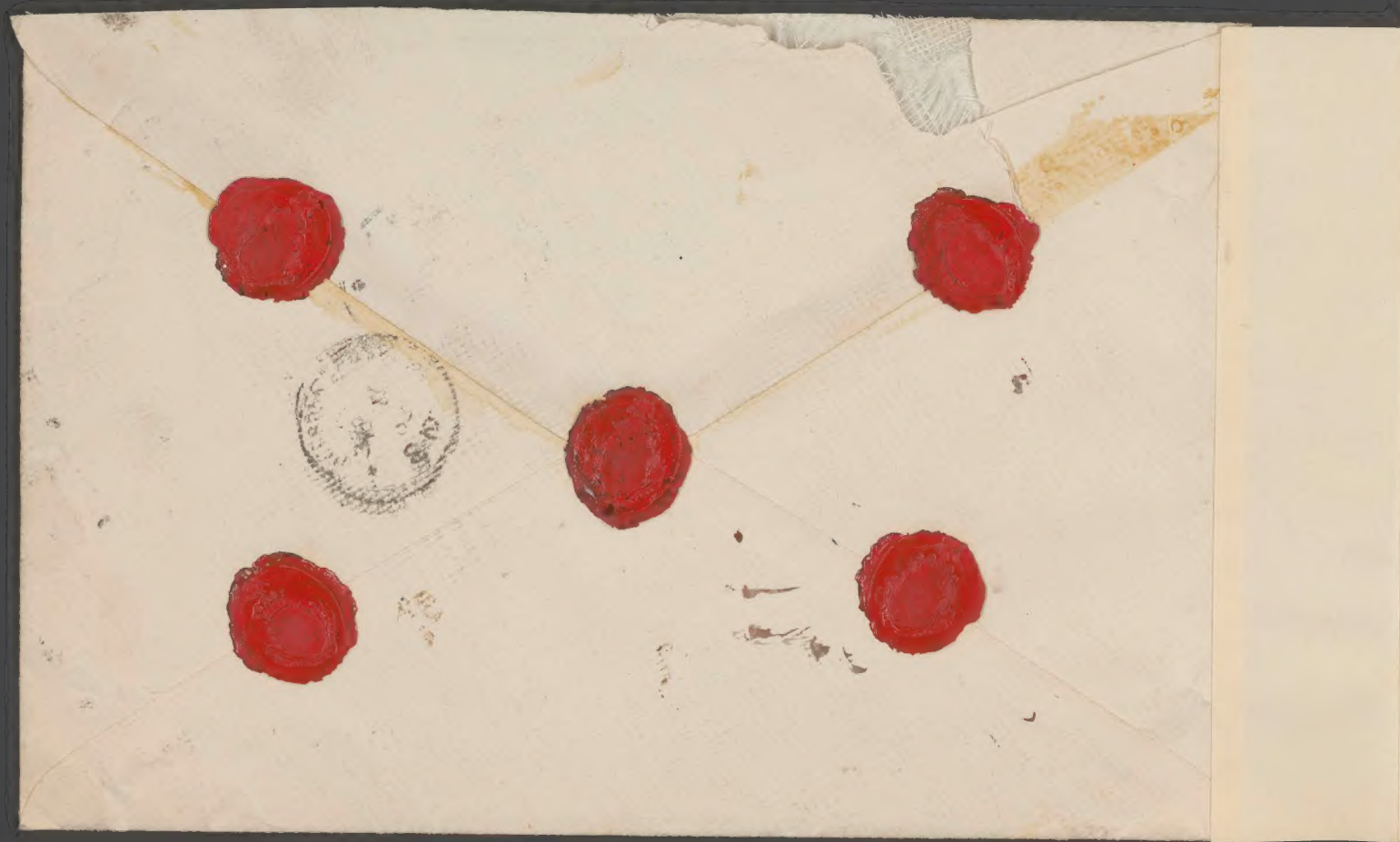
Landsmarschal. von

Frei.

Lemberg.

27
185
1846
175
Ab/ender. Dr. J. I. Kraiczewski.

Proje mianyi de z. serca przepięknego
wzrostu i siły za udruchem tak sławnie
kumie, pili i z najszlachetniejszą karmie

Typ Szlachetny

Typ Szlachetny

Typ Szlachetny

8-582.
3

6

7th Exaltacija

June 1860-7

L. M. Zylidzian

and his family

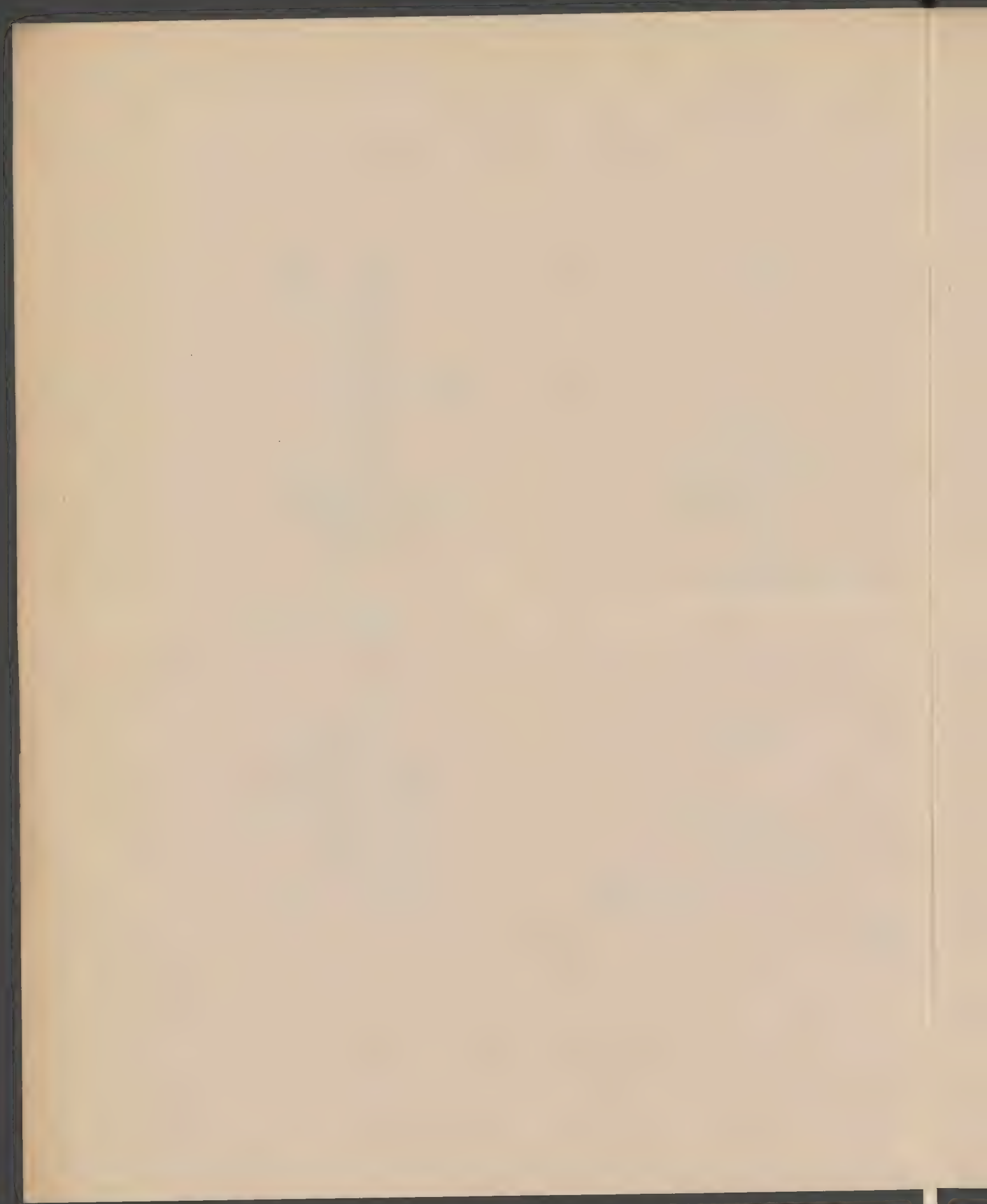
[Faint, illegible handwritten text]

[A large block of handwritten text in Polish, written in cursive. The text is mostly illegible due to fading and slant, but appears to be a letter or a long note.]

[Faint handwritten signature or name]

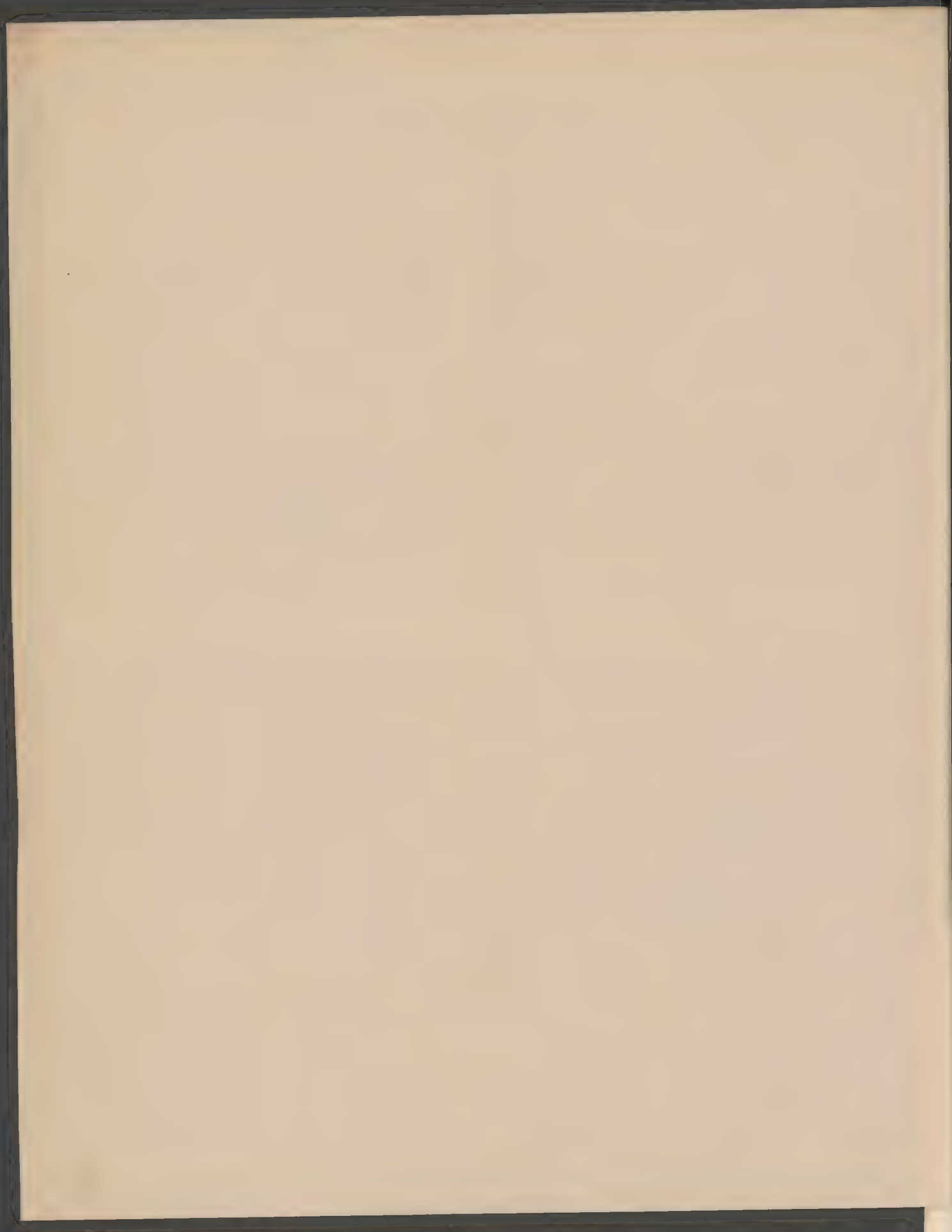
[Faint handwritten text]

[Faint handwritten text]

9

15

[Handwritten flourish]

9

Ex-Me...

Ho... L...

92 Sybl. Kiewick...

Lemberg

Punktka
do aktu fundacyjnego
"Macierzy Polskiej."

Projekt

1. Kapitał pod żadnym pochosem nigdy naruszony być nie może.
2. Odsetki od 10.000 rubli idą na pomoc naukową dla dzieci emigrantów.
3. Reszta odsetek na wydawnictwo dzieł dla ludzi i klas średnich, bez różnicy wyznania, z uwzględnieniem potrzeb wycieczek trzech części dawnej Polki.
4. Rozporządzenie odsetkami i kapitałem złożonym pod nadzór i opiekę Wydziału Krajowego - oddaje się w ręce komitetu złożonego: z Kraszewskiego jako Kuratora; Skrzypka jako sekretarza rosyjskiego; płać do sejmiku pruskiego z Koła polskiego; płać do sejmiku galicyjskiego i Kapłana Katolickiego.
5. Pierwszych członków Komitetu i zarządu zarządodawczego (§ 6.) mianuje Kraszewski. Do jego śmierci dokłada się członka przez koordynację.
6. Rada (zarząd) zarządodawcza składa się z 5 członków mianowanych przez Kraszewskiego i stanowi wraz z Komitetem redakcyjny, pod zarządem Komitetu głównego.
7. Warunki fundacji ani przez Komitet, ani przez nikogo, do lat dziesięciu nie mogą być zmienione.
8. Wszelkie fundacyjne członkostwo jest honorowe - oprócz sekretarza, którego płać oznacza Komitet.
9. Instytucja "Macierzy" ma za cel szerzenie oświaty i ducha narodziłego, w tych klasach społeczeństwa, które pomocy i opieki potrzebują.
10. "Macierz" wydawać będzie tydzień (dziennik) w zakresie jej nie wchodzi.
11. Dochód z rozprowadzania (w 1/3 części) idzie do kapitału zelanego, w 2/3 idzie, wraz z odsetkami od kapitału fundacyjnego, na dalsze wydawnictwo.
12. Macierz wchodzi w życie, gdy kapitał zakładowy wyniesie będzie 30.000 złr. albo 27.500 rubli.

0

Akt fundacyjny
„Macierzy Polskiej”

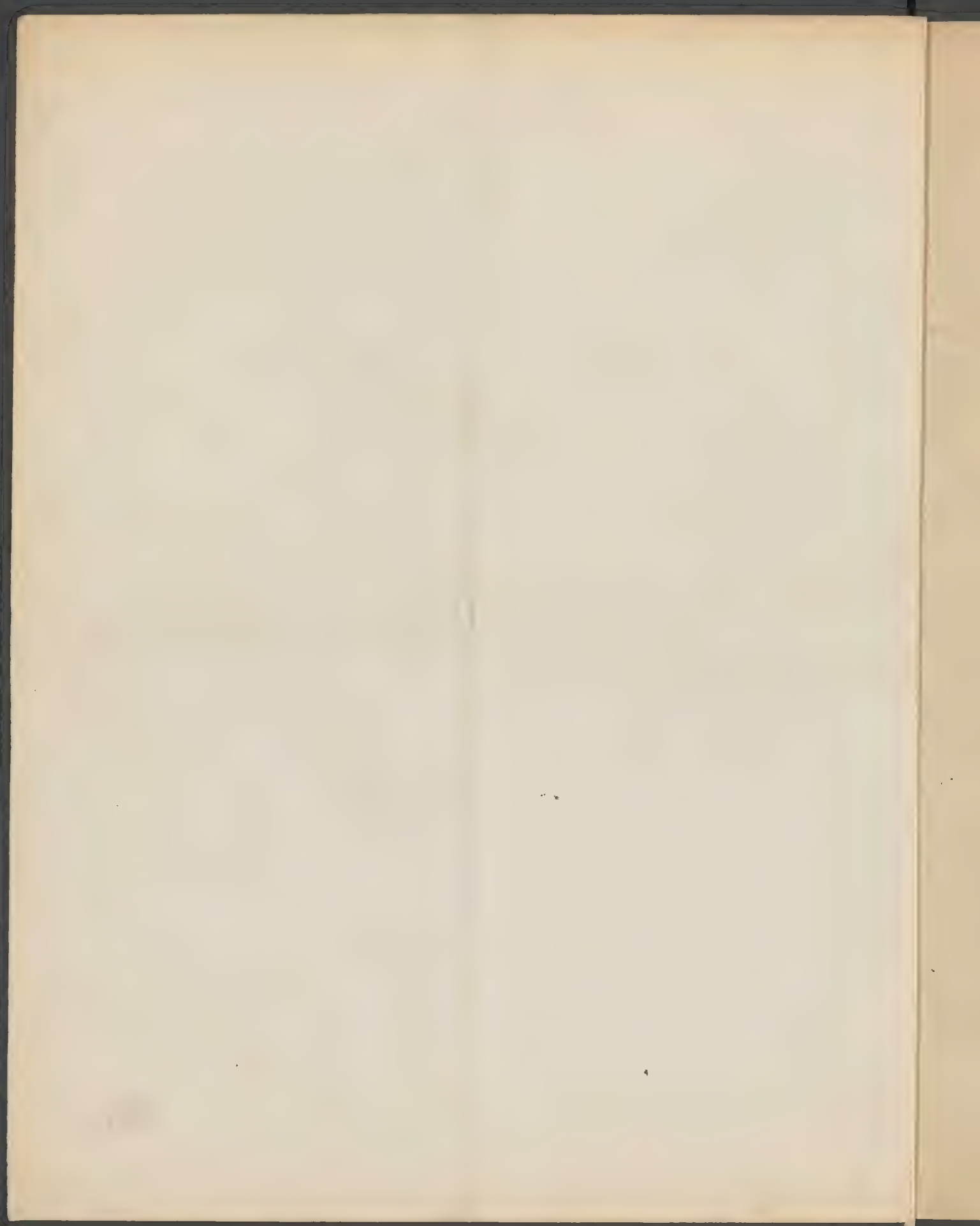
- § 1. Celem fundacji jest stworzenie oświaty narodowej w tych warunkach społeczeństwa, w których jej potrzeba okazać się najpilniejszą.
- § 2. Ławiztek kapitału fundacyjnego, stanowiąc 22500 wyrażnie: dwadzieścia trzy tysiące pięćset Rubli srebrnem, wyjednane mojemu staraniem i złozone Wysokiemu Galicyjskiemu Wydziałowi Krajowemu w dniu 9 stycznia 1882 (sierpniego) roku.
- § 3. Kapitał powyższy, uważa się jako celowny i w żadnym razie nie może być uszczuplany; tylko odsetki od niego obracane być mogą na cele fundacji.
- § 4. Procent od kapitału fundacyjnego winny będzie na wydawnictwa ludowe, w najobszerniejszem znaczeniu tego wyrazu, — po potrąceniu corocznie kwoty 500, wyrażnie pięćset, złotych rentowych wal. aust. przeznaczonej na kasitki naukowe dla dzieci niekierowalnych rodziców, według wskazań Kuratora.
- § 5. Czysty dochód z rozprzedaży wydawnictwa „Macierzy Polskiej” po potrąceniu wszelkich kosztów nakładu, winny będzie na cele fundacji.
- § 6. Wydawnictwa „Macierzy Polskiej” przedsięwzięte być mogą:
- a) droga konkursów,
  - b) przez wybór prac, niekaleńc od konkursu podwziętych,
  - c) przez zamówienie.
- § 7. Nie należy do celów fundacji:
- a) nabywanie dzieł już wydanych;
  - b) wydawanie broszur politycznych.
- § 8. Językiem „Macierzy” jest polski, a względnie ruski, jakiego używa lud ruski wschodniej Galicji.

- § 9. Sprawami „Miejscu” kaszubska Rada Wykonawcza, pod kontrolą Kuratora i Rady Nadzorczej.
- § 10. Kuratorem fundacji jest Dr Józef Ignacy Kraskewski, ^{Kurator} ~~który~~ ^{który} sam posiada prawo wyznaczenia ^{sobie} ~~który~~ następcy.
- § 11. Rada Wykonawcza składa się z siedmiu osób, mianowanych przez prezydenta Kuratora.
- § 12. Rada Wykonawcza posiada prawo dobierania sobie do radców, według stałej lub chwilowej potrzeby.
- § 13. Oprócz miejsc w Radzie Wykonawczej, będzie obsadzonych przez Kooprację reszty członków, za zgodą Kuratora.
- § 14. Rada ~~Nadzorcza~~ ^{Wykonawcza} jako kaszubska bezpośrednio wykonywająca sprawami „Miejscu Polonii” jest bezustannie czynna i zbiera się na posiedzenia, które prowadzi Prezydencja, przez członków także, z własnego grona wybranych.
- § 15. Uchwały Rady Wykonawczej, zapadają prosto, większością głosów, a zebranie jest do decyzji prawomocnem przy obecności czterech członków, z udziałem przewodniczącego. W razie równości głosów, ten ostatni rozstrzyga.
- § 16. Rada Wykonawcza, reprezentuje na zewnątrz Prezydencję i Sekretarza przez Kuratora ustanowioną.
- § 17. W razie stwierdzenia nieobecności jednego z członków, Prezydencja posiada prawo historycznie kaszubskiej jego zwolnienia.
- § 18. Pierwszy skład Rady Nadzorczej, w liczbie trzech członków, mianuje Kurator.
- § 19. Oprócz miejsc w Radzie Nadzorczej, będzie obsadzonych przez Kooprację, za zgodą Kuratora.
- § 20. Kurator sam mianuje swego następcę. Tylko w razie niedopełnienia tej formalności, wybierają go obie Rady, na zebraniu wspólnem.
- § 21. Rada Nadzorcza zbiera się tylko raz do roku na posiedzenie wspólne z Kuratorem (względnie jego następcą) i Radą Wykonawczą, celem skontrolowania rachunków i ułożenia ogólnego planu działania na rok przyszły. Nadto, zadaniem członków Rady Nadzorczej

jest stale wspieranie Rady Wykonawczej wskazówkami, co do najpilniejszych potrzeb kraju.

- § 22. Na walnem zebraniu dorocznem, przewodniczący Kurator, a względnie jego zastępca. Zebranie zaś jest prawomocnem przy obecności czterech członków Rady Wykonawczej, dwóch Rady Nadzorczej i Kuratora lub jego zastępcy.
- § 23. Członkowie obu Rad, spełniając swoje obowiązki bezplatnie, z wyjątkiem sekretarza, któremu Rada Wykonawcza wyznacza stosowną płacę.
- § 24. Wysoki Galijski Wydział Strażowy, jest prawomocnym opiekunem Kapitału fundacyjnego, od którego odstąpi, jako też wszelkie sumy obrotowe, wydaje Radzie Wykonawczej, za pokwitowaniem Przewodniczącego i Sekretarza.
- § 25. Przedmiot „Kasieny Półskiej” jest dwój.
- § 26. Wciągły lat Prześięcin od daty niniejszego aktu, żadne w nim zmiany zająć nie mogą. W przyszłości zaś, mogłyby nastąpić tylko za zgodą dwóch trzecich głosów walnego zebrania obu Rad, wraz z Kuratorem.
- § 27. Niniejszy akt, w trzech jednobrzmiących egzemplarzach spisany, ma być przedstawiony do zatwierdzenia C. K. Namiestnictwa we Lwowie, jako niezależnej władzy państwowej, fundacyi podporządkowanej.

ist fundacyjny
„Macierzy Polskiej”

Na zebraniu obywateli Polaków,
które odbyło się w Krakowie, w
miejscu paradyżu 18^{go} Gr.
nowo powstała myśl założenia in-
stytucji mającej na celu we-
wznieść oświatę ludową, a za-
jąć się wykonaniem tej
myśli, poruczonego podpiśnięciu
Dr. Teofilowi Ignacemu Kraskowi,
Skiermu.

Zebrani, postanowili fundus-
mystawiający ku urzeczywist-
nieniu powyższego zamiaru
założyć Towarzystwo do rat. Wz-
dratu Krajowego Włościan Ga-
licyjskich i Łódzkiej z W. Królestwa
Krakowskiego, - a pragnąc
aby myśl powyższa, według
możliwości jaknajrychlej została
w wykonanie; przetrzymali
fundusze swoje na utworze-
nie fundacji wiekowej pod
nazwą: „Macierzy polskiej” - wgle-
dając w której obowiązuje ma-
ją następujące postanowienia:
1 Celem fundacji jest szerzenie
oświaty ludowej w tych war-
stwach społeczeństwa, w których
jej potrzeba okazać się najpil-
niejsza.

2. Pierwszemu majątek zakładowy
fundacyi stanowi na teraz
listy zastawne kijowskiego ban-
ku ziemskiego, a mianowicie:

a. listy zastawne wydane na okres
43 1/2 lat Ser. 4 № 29670 na 500
rubli r. Ser. 6 № 726 na 1000 r. r.
Ser. 8 № 13 na 500 r. r. Ser. 11 №
259 na 1000 r. r. Ser. 13 № 88 na 500
r. r. tudzież Ser. 14 № 285, Ser. 15.
№ 84, Ser. 16 № 553, Ser. 17 № 75,
76, 77 i 510, wreszcie Ser. 18 № 136,
630 i 631 łącznie po 1000 r. r.

b. listy zastawne wydane na okres
24 1/2 lat a mianowicie Ser. 3 i 4 ^{tudzież} №
207, 216, 217 po 500 r. r. i Ser. 3 i 4
112 i Ser. 14 i 15 i 16 po 1000 r. r.

Efekt powyższe wynosi łącznie
dwadzieścia tysięcy / 20000 / rubli r.

innej wartości,

a. dysponum jest dano, ażeby
powyższe listy zastawne poroziły
w majątku fundacyi aż do czasu,
w którym wylosowane i spienię-
żone będą.

3. Czyste state słobody powyższego
majątku, który jako ziemny,
w każdym razie mieć być
niezawisły, obracane będą na
wydawnictwa ludowe w najob-
niższym znalezieniu tego wyrazu
po potrąceniu jednak równej
krotki pięciuset / 500 / k. r. r. r. r.
przeznaczonej na rachunki nau-
kowe dla dzieci mianowitych

rodziców, według uznania Kuratora, „Chorciery Polskiej”

4. Czysty dochód z rozprzedania wydawnictw „Chorciery Polskiej” po potrąceniu wszelkich kosztów ogólnych, wzięty będzie na cele fundacyi.

5. Wydawnictwa „Chorciery Polskiej” przedsięwzięte być mają:

a. Droga konkursów;

b. przez wybór prac, nierazemnie od konkursu nadesłanych;

c. przez zamówienia.

6. Książki do celów fundacyi

a. nabywanie dzieł już wydanych;

b. wydawanie broszur politycznych.

7. Zrytciem wydawnictw „Chorciery” jest język polski, a węgla, dwie ręki, jakiego wygra lud ruski w Galicyi wschodniej.

8. Chęcią „Chorciery polskiej” jest

9. Sprawami „Chorciery” zarządza Rada wykonawcza, pod kontrolą Kuratora i Rady nadzorczej.

10. Kuratorem fundacyi jest dr Józef Ignacy Braneński, któremu służy prawo wyznaczenia sobie zastępcy.

11. Rada wykonawcza składa się z siedmiu osób mianowanych przez Kuratora,

z których przy najmniej niektórzy
mają mieć swoje stałe mieszkanie,
nie we Lwowie.

Hardy członek, ~~Rady wykonawczej~~
który w czasie powrotu do Pa-
dy wykonawczej mieszkał stałe
we Lwowie, występuje z tejże Pa-
dy inso facto, jeżeli zmieni miej-
sce stałego zamieszkania.

Występujący tym sposobem, musi
być jedynie nowym kooptatorem,
czy, jeżeli pomimo jego przesie-
dlenia się, pozostanie w Radzie
wykonawczej wtorek, stałe we
Lwowie mieszkających członków.

12. Radzie wykonawczej stwóżyć prawo
dobierania sobie doradców, wedle
stałej lub chwilowej potrzeby.

13. Oprowniezione miejsce w Radzie wy-
konawczej będzie obsadzone przez
kooptując reszty członków, za
zgoda Kuratora.

14. Rada wykonawcza, jako rada,
drażniąca bezwzględnie wyistnie-
nię sprawom, chociażby polskiemu,
jest bezustannie czynna i obie-
ra się (w miarę potrzeby) na po-
siedzenia, które (zwołuje) Prezo-
dumacy, przez członków tejże,
z własnego grona wybrany.

15. Uchwały Rady wykonawczej
zajadają pryncypalnie wielkością gło-
sów, a rebranie jest do decyzji
prawnomocnem przy obecności

interesach członków, z wyłączeniem przewodniczącego. W razie równości głosów ten ostatni rozstrzyga.

16. Radę wykonawczą reprezentującą na równość Przewodniczący i Sekretarz, którego ustanawia Kurator, bądź z grona członków, bądź samą Radę, bądź z grona niej.

17. W razie dłuższej nieobecności którego z członków, Przewodniczący, swoim stałym prawem, listownie zastępuje jego zdania.

18. Rada nadzorcza, stałymi członkami składowa się z trzech członków, których pierwotnie mianuje Kurator.

19. Oprócz niego miejsce w Radzie nadzorczej będzie obsadzone przez kooptację pozostałych członków tejże Rady, na agendę Kuratora.

20. Kurator sam mianuje swego następcę. Tyłko w razie nie dopełnienia tej formalności wybierają go oba Rady na zebraniu wspólnym, pod kierownictwem Przewodniczącego, do tego celu z pomiędzy członków obu Rad większością głosów wybranego.

21. Rada nadzorcza zbiera się regularnie raz do roku na posiedzenie wspólne z Kuratorem i rozglądanie jego zastępcy i Radę wykonawczą, celem skontrolowania rachunków i ułożenia

Konstytucja rymarska stowarzyszenia
płace.

26. Zarząd kielarskiego majątku Lunda,
czyli i wykonywanie wszelkich
z zarządem ^{tem} powołanych czyn-
ności sprowadzić będzie w celu
Reprezentacji krajowej, a w szczególności
dnie Wydziału krajowego i Wydziału
Galijskiego i Rodomexy i z W. Kierownictwa
Pracownictw. Zarządu tego
będzie Wydział krajowy zdawać
corocznie sprawę Sejmowi, a spra-
wowanie swe poda również do
wiadomości publicznej.

27. Wrazie wylosowania efektów na-
leżących do majątku kielarskiego
fundacji, zakupione będą za-
kupione stać gotówkę i inne pa-
piery publiczne, dające papilarnie
bezpieczeństwo i według możliwości,
także sam dochód jako efektu opie-
nia, dawać efektów wylosowane.
Dla utrzymania stałego dochodu
du Lunda i zarobku w tej sa-
mej wysokości, wolno będzie
użyć na zakupno nowych efek-
tów, w razie potrzeby również
części bieżących dochodów Lunda.

28. Czyniąc nadany krajowy dochód,
dow, iakieby fundacja mieć
mogła z dobrochwilnych datków
i ofiar, stawić będzie, — w bra-
ku myślnego w tej mierze o-
świadczenia dawców, — walne
zebranie obu Rad, (chacizmy art.
21, 22, 23.)

29. Odsetki majątku ielarnego,
jakoteż wszelkie sumy obro-
towe, wydawac będzie Wy-
dział Krajowy, Radzie wyko-
nawczej "Ekscierzy" na prośbę
Loranciem Przewodniczącego
i Sekretarza. ~~Na Wykonanie~~
można zas w art. 3. Protok. rozr.
nr 500 W. wyznaczać należny
bądź do rąk Kuratora fun-
dacji bądź też wprost tym
osobom, dla których ja kura-
tor przewidziany.

30. W sprawie języliby Wydział Krajowy,
jako wybieralna przez Sejm
władza, kiedykolwiek i w jakikol-
wiek sposób istnieć przestanie,
chwalić Sejm Krajowy Królestwa
Galicyi i Lodomeryi i W. Księstwu
Krahowickiemu, w tym celu ma
przejść zarząd majątku fundacji.
Na wypadek języliby Sejm Kra-
jowy takiej uchwały niepowinął
przechodzić zarząd majątku tego
w ręce Reprezentacji gminy m.
Lwowa.

~~31. W sprawie języliby fundacji "Ekscierzy
polskiej" z języl. Kłowiec powód
istnieć nie mogła, przechodzi ma-
jątek jej na własność gminy m.
Lwowa, która jedyną obowiązaną
będzie, obracać dochody majątku
tego na cele wskazane w niniejszym
Listem fundacyjnym.~~

31. W ciągu lat trzech, od daty ni-
niejszego listu fundacyjnego, za-
dne w nim umiary raję nie
mogą. W przyszłości zaś, mogłyby
nastąpić tylko za zgodą dwóch
trzech głosów walnego zebrania
obu Rad, wraz z Kuratorem.

32. Ok. Namienictwem we Lwowie
jako naczelną władzę fundacji,
Tak Akcyjnej w kraju, stary nadzór
najwyższy nad niniejszą fun-
dacją.

Dep. III.

List fundacyjny.

W czasie jubileuszu Józefa Ignacego Krasińskiego, który się odbył w Krakowie w październiku 1870 roku powstała myśl państwa i miasto, aby na cześć jego imienia, a także i na cześć oświaty ludowej, a osobliwie na cześć Józefa Ignacego Krasińskiego, do rozporządzenia J. S. Krasińskiego.

W imieniu tego porządku J. S. Ignacy Krasiński rozporządził fundusze na utworzenie fundacji wieczystej pod nazwą "Macierz Polski". W dniu 4. marca 1882 postanowienia, które w sprawach fundacji obowiązują mają.

Fundusze fundacji przeznaczone na uposażenie fundacji wpływały na konto Kasy Wzajemnej Krajowej, jak też do fundacji należały dochody z majątku fundacji, który wykonująć ma fundacja. W dniu 4. marca 1882 postanowienia, które w sprawach fundacji obowiązują mają. W dniu 4. marca 1882 postanowienia, które w sprawach fundacji obowiązują mają.

1. Wzajemny majątek fundacji i fundacji, stanowiąc na serach listy zastawne krakowskiego banku ziemskiego, a mianowicie: a) listy zastawne wydane na okres 43½ lat Ser. 4. № 9670 na 500 rubli, Ser. 6. № 926 na 1000 rubli, Ser. 8. № 13 na 500 r. sr., Ser. 11. № 269 na 1000 r. sr., Ser. 13. № 88 na 500 r. sr., Łudnicki Ser. 14. № 285, Ser. 15. № 84, Ser. 16. № 553, Ser. 17. № 75, 76, 77 i 510, wreszcie Ser. 18. № 136, 630 i 631. każdy po 1000 r. sr. -

b) listy zastawne wydane na okres 27½ lat, a mianowicie: Ser. 5. № 207, 216 i 217 po 500 r. sr., Łudnicki Ser. 3. № 112 i Ser. 14. № 3, 4, 5 i 6 po 1000 r. sr. -

c) lista powyższe wynosiła łącznie dwadzieścia tysięcy 20.000 rubli r. mierniej wartości, a wycenieniem jest danego, aby powyższe listy zastawne powstały w majątku fundacji aż do czasu, w którym wygasną i spieniężone będą.

3) Czynne stałe dochody powyższego majątku, który jako należny

to wadliwym jest nie może być uszczuplony, obracać się będzie na korzyść dawniczo ludowe to najobszerniejszym znaczeniu tego wyrażenia. Po przekroczeniu jednak rocznej kwoty pięciuset 500 zł. w. a. przekraczającej na każdą osobę, nie będzie ona dawać niczemu innego i od razu, według uznania Kuratora „Macierzy Polskiej”.

4) Całkowity dochód z rozprzedażania wydawnictw „Macierzy Polskiej” w przekroczeniu rocznych kosztów nakładu, należy będzie na cele fundacji.

5) Wydawnictwa „Macierzy Polskiej” przewidziane być mają:

- a. droga konkursów;
- b. przez wybór prac, niezależnie od konkursu nadsyłanych;
- c. przez zamówienia.

6) Należą do celów fundacji:

- a. nabywanie drucków już wydanych;
- b. wydawanie broszur politycznych.

7) Językiem wydawnictw „Macierzy” jest język polski, a w razie potrzeby także język niemiecki. Wyjątkowo w Galicji wschodniej.

8) Siedzibą „Macierzy Polskiej” jest Lwów.

9) Zarząd „Macierzy” nawiązuje Rada wykonawcza, pod kierunkiem Kuratora i Rady nadzorczej.

10) Kuratorem fundacji jest Dr Józef Ignacy Kraszewski, którego imię jest w wyznaczeniu sobie następujące.

11) Rada wykonawcza składa się z siedmiu osób mianowanych przez Kuratora, z których przynajmniej czterech ma być z swego stałego mieszkania we Lwowie.

Wszyscy członkowie którzy w czasie powołania do Rady wykonawczej mieszkali stale we Lwowie, występują z tej Rady i pozostają do czasu zmiany miejsca stałego zamieszkania.

Współuczestniczący tym sposobem może być jednak na nowo kooptowany, jeżeli nominuje go przewodniczący, powołany do Rady wykonawczej czterech stale we Lwowie mieszkających członków.

12) Rada wykonawcza ma prawo dobierania sobie doradców, w dziełach lub chwałowej pomocy.

13) Prokuratorem miejsc w Radzie wykonawczej będzie obsadzony przez kooptację, reszty członków, na zgodę Kuratora.

14. Rada wykonawcza jako organ przewodniczący i zarządca sie na posiedzeniu, które w miarę potrzeby wołuje przewodniczący, przez członków jej, z własnego grona wybrany.
15. Uchwały Rady wykonawczej, zapadają prostą większością głosów, a rebranie jest do decyzji prawnomocnym przy obecności czterech członków, z relacjami przewodniczącego. Przebieg racjonalności głosów ten ostatni rozstrzyga.
16. Rada wykonawcza reprezentuje na zewnątrz przewodniczący zobowiązany którego podstawia kurator badaj z grona członków co najmniej Rady co najmniej.
17. Przebieg aktualnej nieobecności którego z członków, przewodniczącemu śluz prawo zobowiązanie nasługuje jego zadania.
18. Rada nadzorcza, Macierzy koloskiej, składa się z trzech członków, których pierwotnie mianuje Kurator.
19. Przebieg miejące to Radzie nadzorczej badzie obsadzone przez kooperację porozumienia członków jej Rady na agoda Kura lora.
20. Kurator sam mianuje z tego maszyna. Stylko rozwaz nie medycynie nie tej formalności wybiec go obie Rady na rebraniu wspólnem, pod hierarchicznym przewodniczącego, do tego aktu z promienny członków obu Rad większością głosów wybranego.
21. Rada nadzorcza zdziera się przewidywać raz do roku na pro, zobowiązanie wspólnie z Kuratorem rozstrzyga jego maszyna i Rady wykonawczej, celem skontrolowania zaciągów i zobowiązania ogólnego planu działalności na rok przyszły. Radko zastanien członków Rady nadzorczej jest stałe wspieranie Rady wykonawczej w zobowiązaniu do zaspokajania potrzeb kraju, w zobowiązaniu do zaspokajania Macierzy koloskiej.
22. Przebieg w zobowiązaniu potrzeby wołuje Kurator sam, lub na zadanie chłodzi członków Rady nadzorczej, a rozstrzyga z trzech członków Rady wykonawczej, nadzwyczajne wspólne rebranie obu Rad.
23. Na zobowiązaniu rebraniu decyzyjnym, jako cech na rebraniach nadzwyczajnych obu Rad, przewodniczący Kurator a rozstrzyga jego nasługuje. Rebranie raz jest prawnomocnym przy obecności czterech członków

Rady wykonawczej dwóch Rady nadzorczej i Kuratora lub jego następcy.

24. Corocznie ma być podawane do wiadomości publicznej, sprawozdanie o czynności „Macierzy Polskiej”. Sprawozdanie to zawierać ma również nazwiska osób pochodzących ze składów obu Rad „Macierzy”, a osnowę jego uchwała doroczne walne zebranie.

25. Członkowie obu Rad spełniający swoje obowiązki bezpłatnie, w wyjątkiem Sekretarza, któremu Rada wykonawcza wyznaczy stosowną płacę.

26. Zarząd Wielkiego majątku fundacji i wykonywanie wszelkich w zarządzie tym powierzonych czynności spoczywać będzie w ręku Reprezentacji krajowej a w szczególności Wydziału krajowego Włodzimierza Czajki i Gołomierzy w Wielkim Księżstwie Galickim. Zarząd tego będzie Wydział krajowy podawać corocznie sprawę Sejmowi, a sprawozdanie swoje podać również do wiadomości publicznej.

27. W razie wylosowania efektów należących do majątku Wielkiego fundacji, nabywane będą na wyphane skład gotówką i inne wartości publiczne, dające zupełne bezpieczeństwo i według możliwości, taki sam dochód, jaki dawały efekty wylosowane. Właściciel utrzymania stałego dochodu fundacji prawem w tej samej wysokości, wolno będzie więc na nabycie nowych efektów, w razie potrzeby również części bieżących dochodów fundacji.

28. Oznajmienie nadzwyczajnych dochodów, jakieby fundacja mieć mogła z dobrowolnych dań i ofiar, stanowić będzie, w braku innych, w tym miejscu oświadczenia dawców, - walne zebranie obu Rad „Macierzy” | art. 21, 22 i 23 |.

29. Wszelkie majątku Wielkiego jakobądź wszelkie sumy obrótowe wydawać będzie Wydział krajowy Radzie wykonawczej „Macierzy” na polecanie Zarządu i Sekretarza.

Wspomniana zaś w art. 3. kwota rocznych 500 zł. wypłacać należy, bądź do Rzeki Kuratora fundacji, bądź też wprost tym osobom, dla których ją Kurator przeznaczy.

30. W razie jeżeliby Wydział krajowy, jako wybieralna przez Sejm władza, kiedykolwiek i w jakikolwiek sposób istnieć przestał, to

chowali Sejm krajowy Królestwa Galicji i Lodomerji i Wielkemu
Księstwu Krakowskiemu w sprawie racji na przyszłość mienia majadku
fundacyi. -

Jeżeli wyprzedk jestli by Sejm krajowy jakiej uchwały nie powziął,
wobec wybranie obu Rad, "Ełacjeryj" postanowi, co do przyszłego
umieszczenia i mienia majadku. - Gdyby i do nastąpić nie mo-
gło, lub "Ełacjeryj" "Polaka" i "Jachich" badej, jeżeli w istocie fundacja, na-
mied majadku fundacyi na etkademji, niniejszości w Krakowie,
a gdyby i tej nie było, majadku, "Ełacjeryj" "Stanie" sie, majadkiem Uni-
wersyteci Jagiellońskiego. - Tak etkademia jak Uniwersytet obu,
wiazane beda, obracać się, na cele wskazanego niniejsza fun-
dacyi, "ciopit" by, "Ełacjeryj" "Polaka" na namo nie powstata i w swoje
prawa do majadku nie weszata.

31. Wiazan lat dziesieciu od daty niniejszego listu fundacyjnego, nadm-
w nim pamianny majadku nie moze. - W przyszłości, moze, mogly by na-
stąpić tylko na zgodę, dwóch stron, głownie w celu wybrania obu
Rad oraz i kuratorem. -

32. Ok. Namieslnichu w Głowie jako naczelnej władzy fundacyjnej
w kraju stany nadm- majadku nad niniejsza fundacya. -

Niniejszy list fundacyjny, niniejszości, moze, w czterech, różno-
brunniacych, reprezentacyach, i bierze, jeden, prawniczości, dla
c. k. Namieslnictwa, drugi dla Wydziału krajowego, trzeci dla
Kuratora, czwarty, wreszcie, dla Rady wykonawczej fundacyi. -

W Rady Wydziału krajowego

Królestwa Galicji i Lodomerji i Wielk. Księstwu Krakowskiemu

W Głowie dnia 31. kwietnia 1882

Marszałek krajowy

(L. S.)

Wyblikiewicz w. r.

Antoni Wydziału krajowego

Antoni Wydziału krajowego

Okładowi Siemuszowi Piłchowskiemu

Władysław hr. Badeni w. r.

Niniejszem oświadczam, że prawa i obowiązki wytykające
dla mnie w postanowieniach powyższego listu fundacyjnego
w całości przyjmuję. -

Dziennio dnia 25. kwietnia 1882

J. J. Kraszewski w. r. -

Ch. 40. Amiejemy znowu prawo i obowiązki wyzyska-
jące dla Akademii. Amiejemy i postanowien. Art. 30 listu
fundacyjnego, w całości przyjąćemy. —

Kraków, dnia 4^{go} Maja 1882 r.

Dr Józef Majer w. r. prez. Ak. um. — Dr Aleksander Bojarski w. r.
na Sekretarza generalnego. —

Ch. 278. Senat Uniwersytetu Jagiellońskiego, siemając swa
godność doprzyjacie cywilnych praw i obowiązków wy-
pływających z Art. 30 listu fundacyjnego wicemysiej fundacji
polskiej, "Akademia Polska". —

Kraków, dnia 3^{go} Maja 1882 r.

(Ch. 3.) Dr Stefan Kienyński w. r. Rektor Univ. Jagiel.
Dr Leon Cyfranek w. r. Sekretarz Univ. Jagiel.

Ch. 2724. Ch. Amiejemy jako naczelna władza brzo-
wa nad fundacyami, nawiązana, ale niniejszy w całości
jego odmówić. — dnio 9 maja 1882

(Ch. 3.) Bolecki w. r.

lywa.
su

v. n.

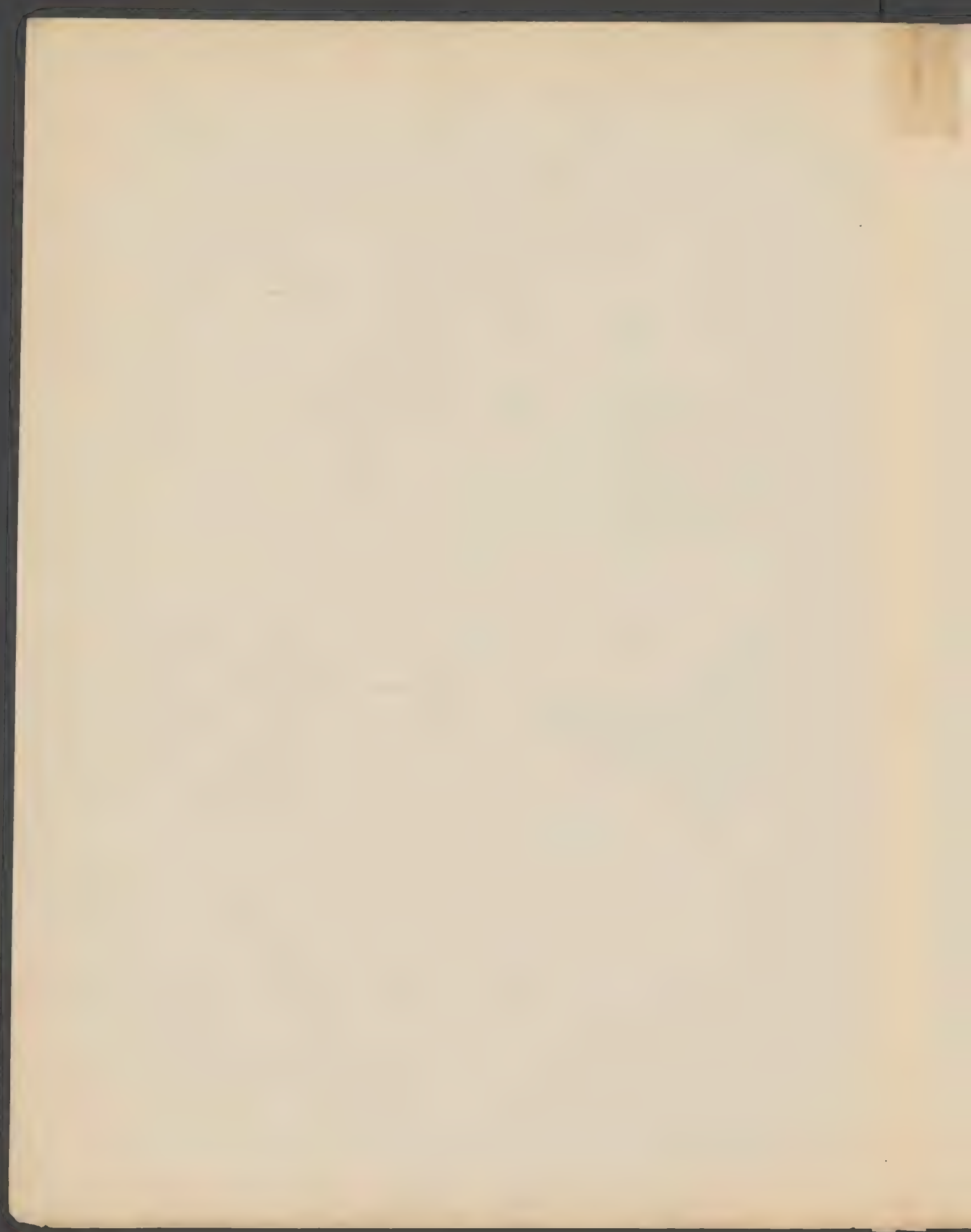
ova.
wy.
dacyi

ajo.
lej

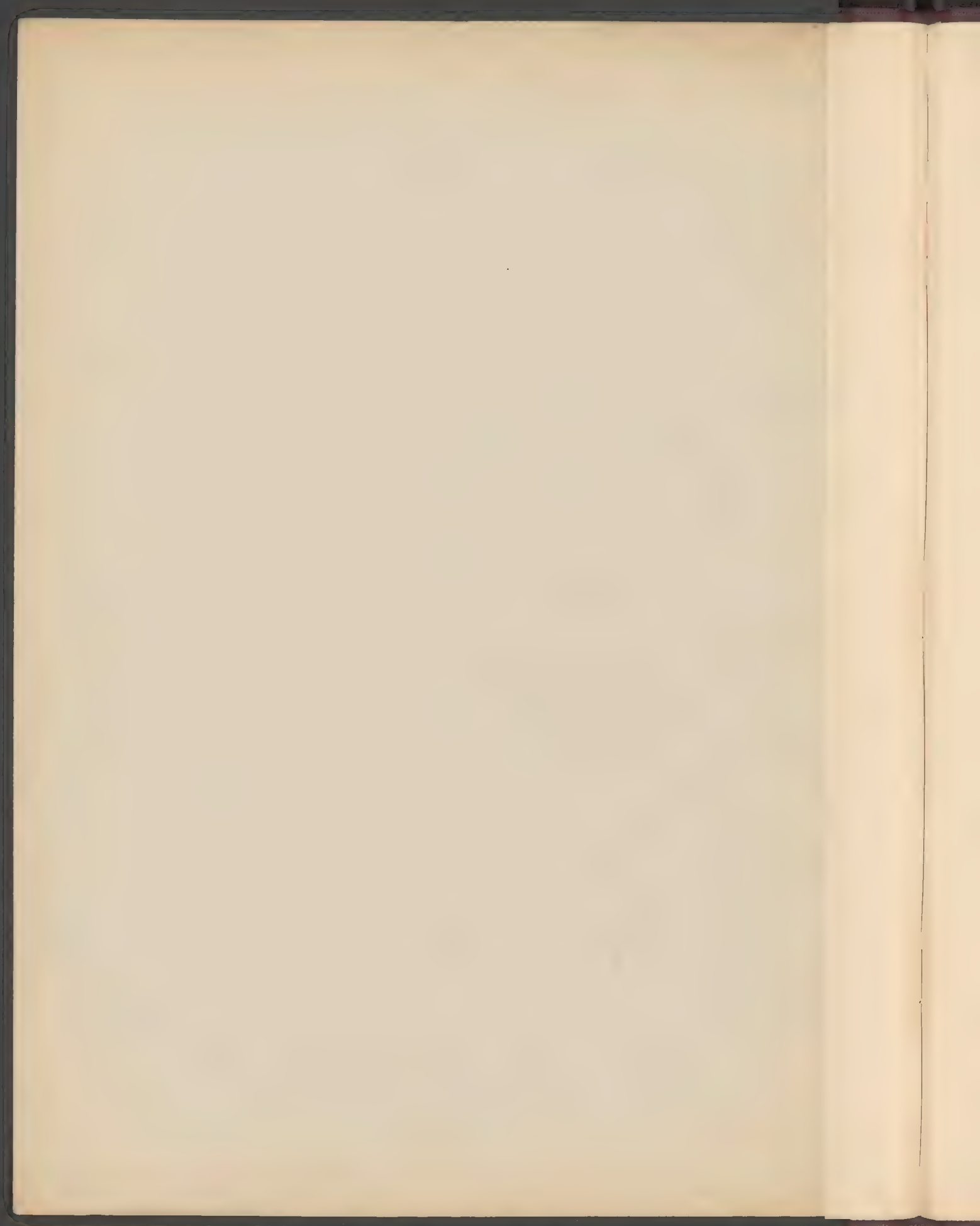

29

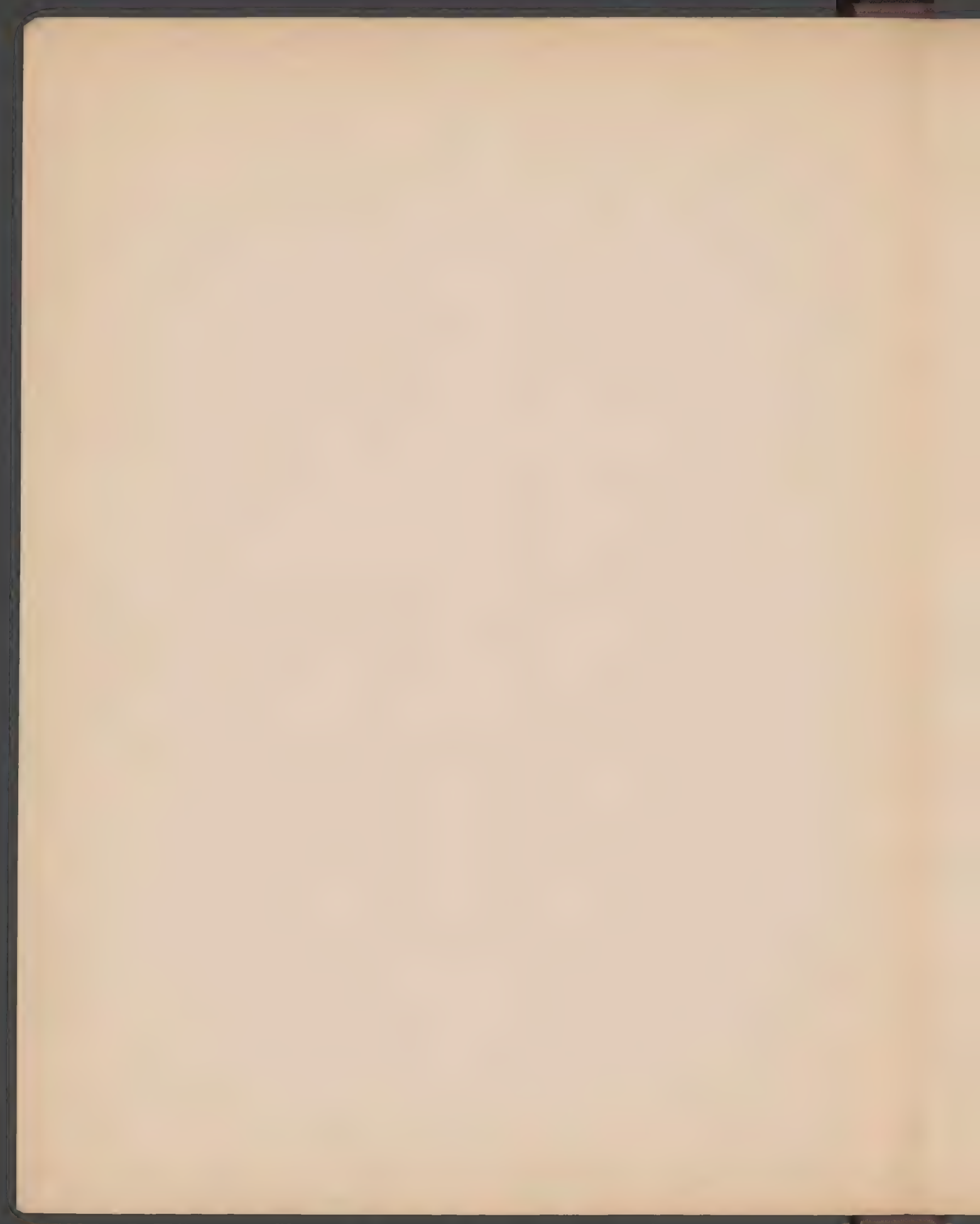
Wysoki Wydział krajowy!

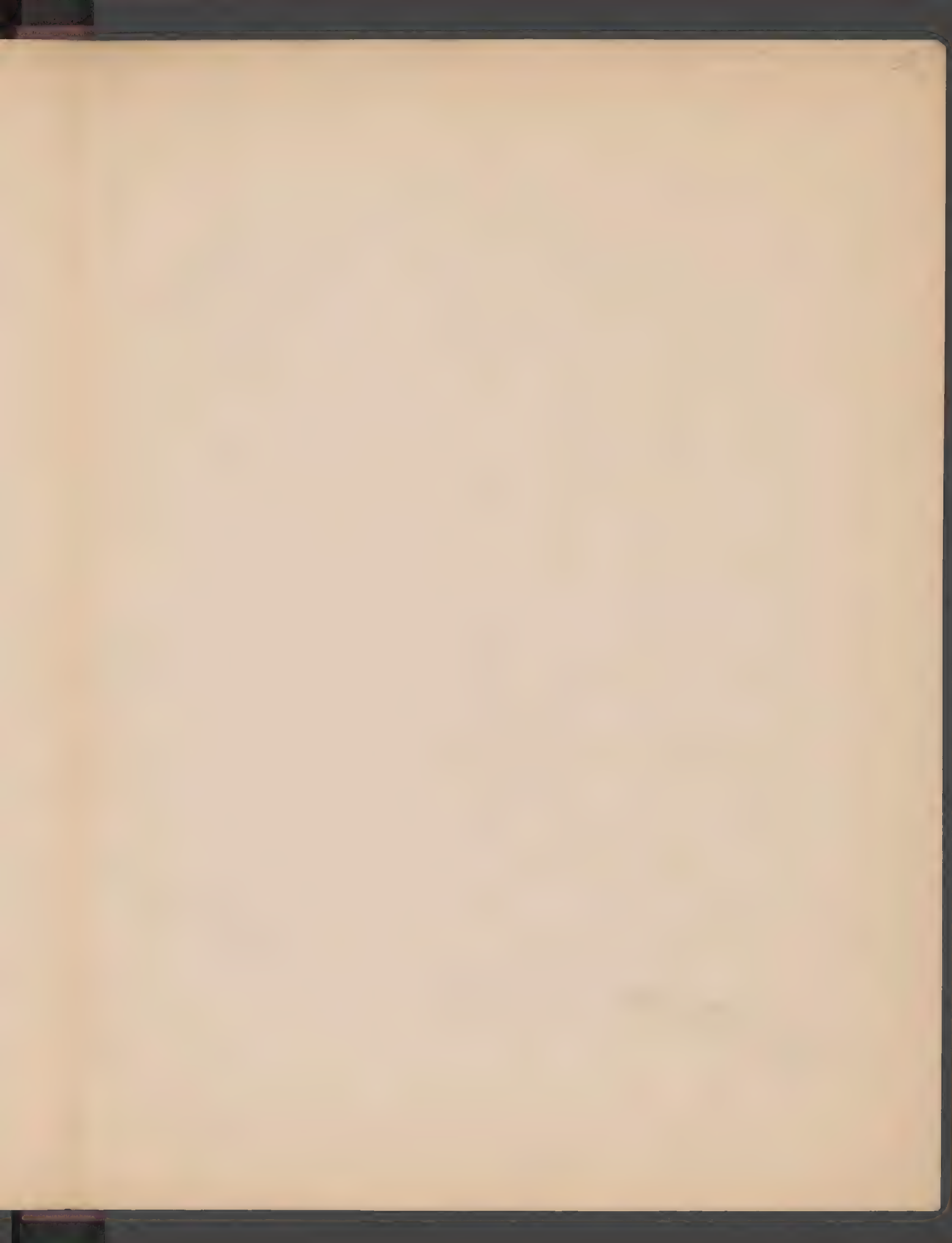
Mam zaszczyt przetrząć Wysokiemu Wydziałowi krajowemu ujęte w formę listu fundacyjnego zasady, według których pragnął bym, ażeby urządzona była fundacya pod nazwą „Macierzy polskiej”, dla której fundusze zebrane, poprzednio już złożony został do rąk Wysokiego Wydziału krajowego.

Następca Kuratora „Macierzy” mianuję już teraz J.W. Dr. Nikołaja Ryblikiewicza, Marszałka krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem i podaję to do wiadomości Wysokiego Wydziału krajowego upraszając zarazem o wyjednanie u właściwej władzy zatwierdzenia dla „Macierzy polskiej”.

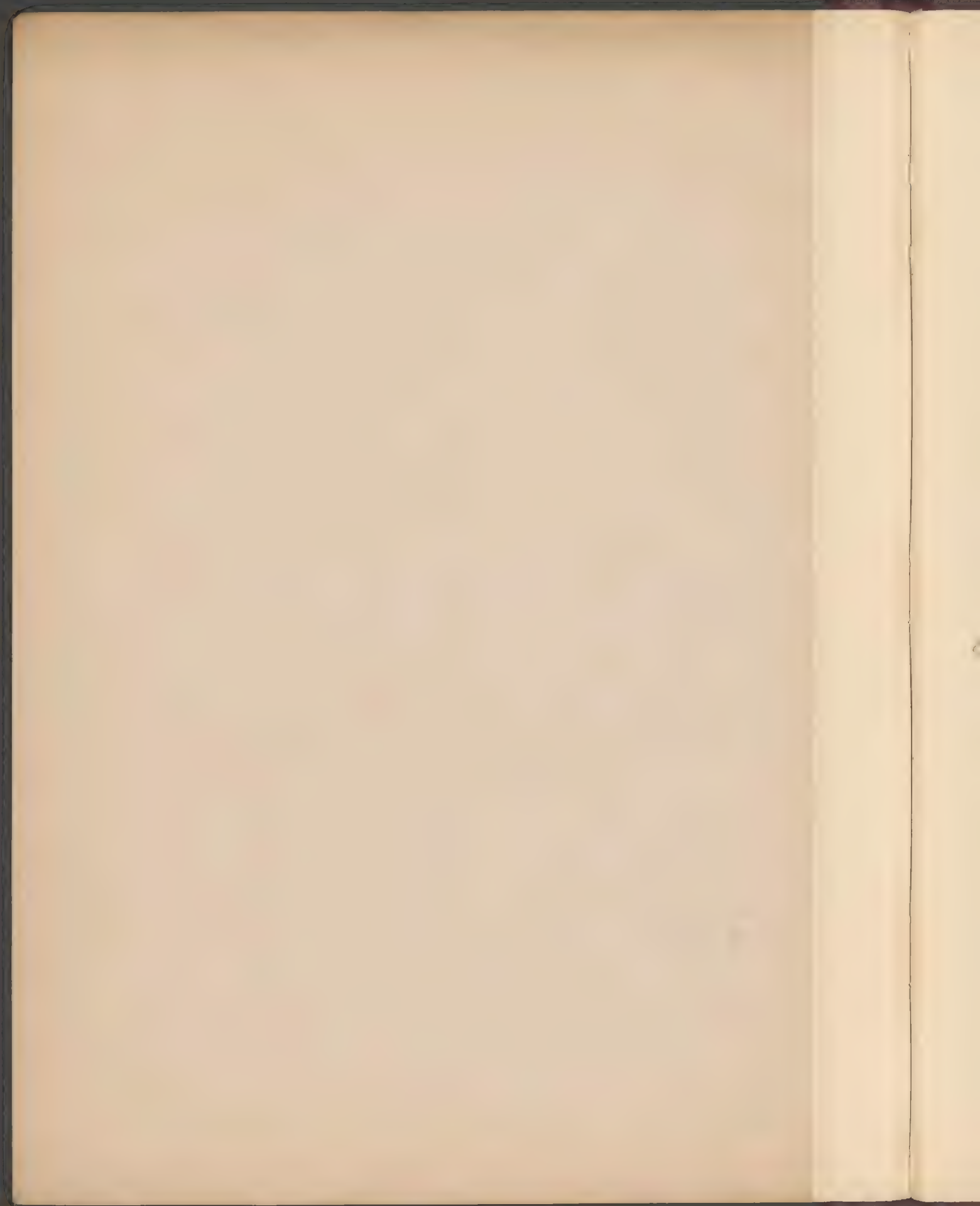
Jeżeliby przy tem potrzebna była w jakimkolwiek względzie interwencya Kuratora fundacyi, upraszam o zaoferowanie ku temu, mianowanego powyżej Następcy Kuratora, J.W. Dr. Ryblikiewicza.

Drexno dnia   marca 1882.

Opis

połączenia Wydziału krajowego z dnia 9. maja
1882. L. 22522. do Kasy krajowej w mieście
Poleca się Kasie krajowej archiw. z rubr. III. poz.
5a. budżetu Funduszu krajowego wydatki kwoty pięciu
set (500) zł. w. o. tytułem datki na rzecz Funduszu
„Macierzy Polskiej” i pobrata te kwoty odroczeni-
em przelicz w Funduszu „Macierzy Polskiej.”
d. j. w.

L. 22522.

Jasnie Wielmożnemu Marszałkowi krajowemu
P. *Przew.* *Mikołajowi* *Syplikiewiczowi*
Zastępcy kuratora „Macierzy Polskiej” i. t. d.

i. t. d.

mamy zaszczyt udzielić do wiadomości.

We Lwowie 9. maja 1882.

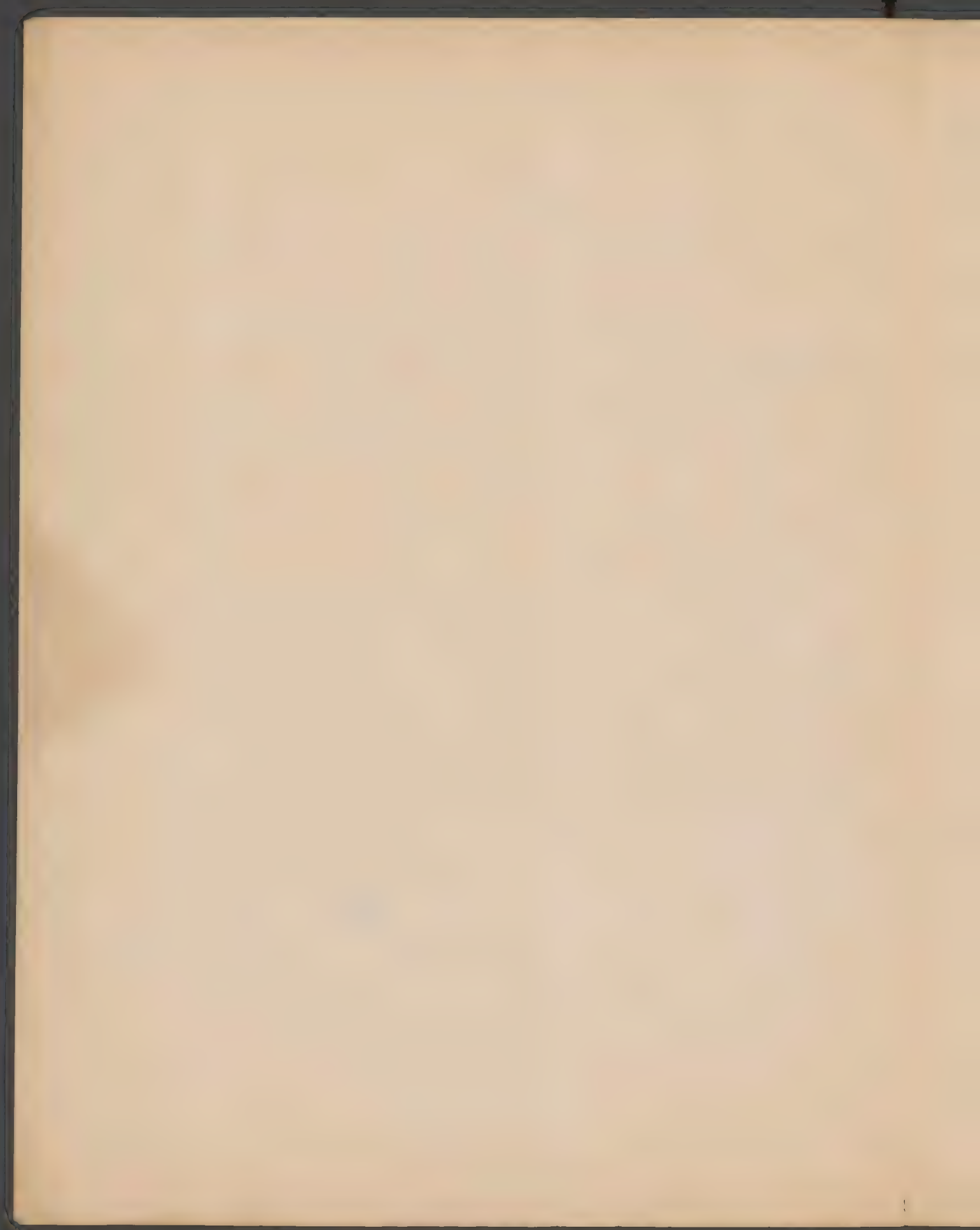
Marszałek krajowy

Zastępca

Przew.

Wydział krajowy

Przew.

Z Wydziału krajowego.

1. 22522. Do

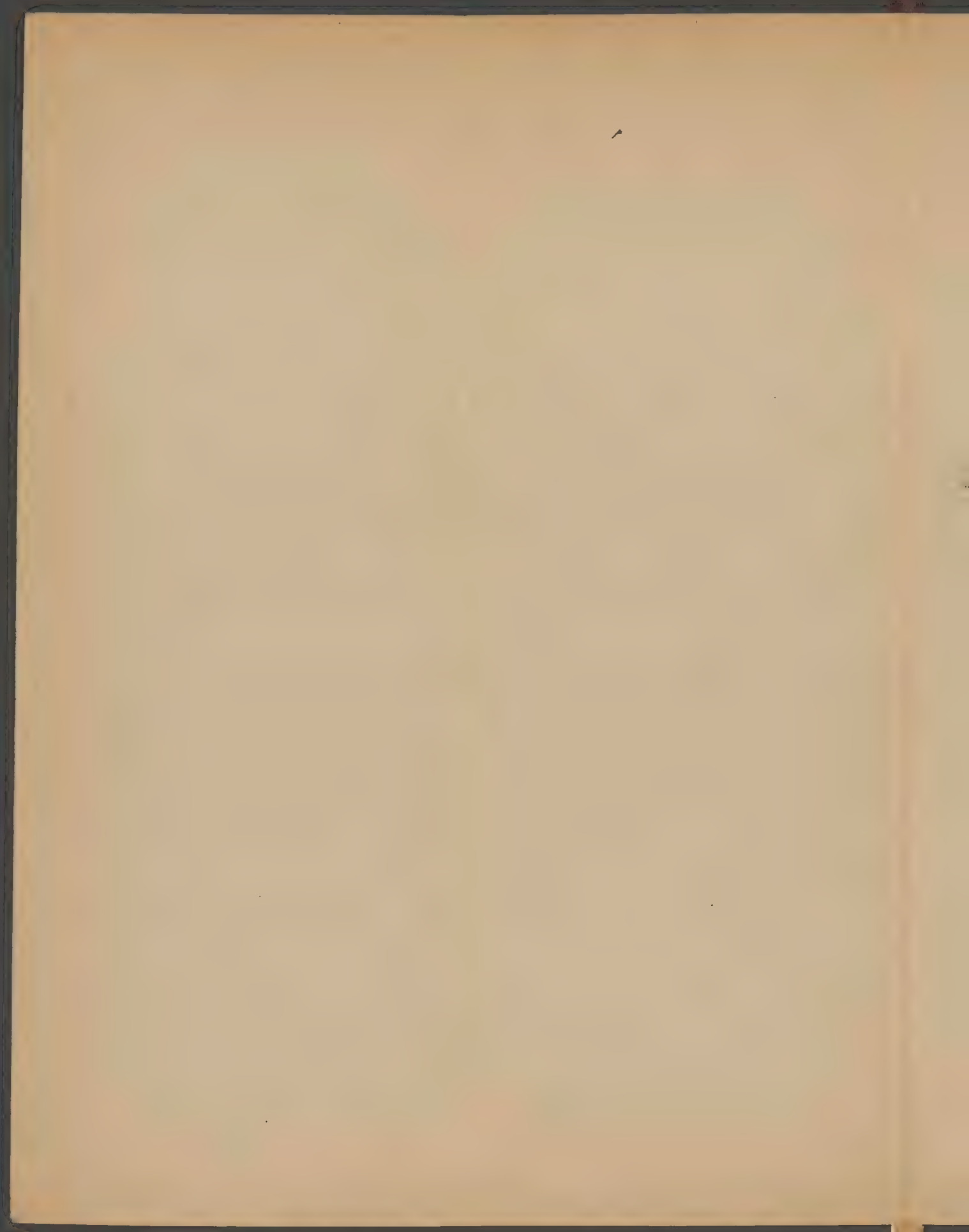
Janu Wiśniewskiego: Kwartala krajowego
1. Dru. Mikolaja Cytykiewicza
wstępują Kuratora: Henryk Polakiewicz
z
z. m. r. d. w. m. r. d.

Do Wysokiego
Wydnia Krajowego
we Lwowie!

Imieniem p. Mikołaja Baranewskiego
składam str. dwadzieścia pięć (№ 25 str.) na
„Macierz Polską.”
Lwów d. 12 Marca 1884 r.

Wład. Betka
Sekretar „Macierzy.”

W Wydziale krajowego
1. 13084.

Gaszcie Wielmożny D^{or}
Nikolaj Ryblikiewicz
Marszałek krajowy etc. etc.

Wydział krajowy przesyła
Jasom Wielmożnemu Panu
 Marszałkowi do wiadomości.
W Stogwie 30. marca 1882.
Marszałek krajowy

Waste paper
& initials

Włochy Wydziału krajowego.
Podlewski

13084
1086

Lk. 12. 19.

Kasa krajowa otrzymuje
w gotówce z Austrii. 25

w efektach „

inżysata takowe do przycho:

Smaragdy: Maciejny Obłok
 "Płomiku" Smaragd art. 1884
 Pokwitowanie odnośnie...
 Lwów dnia 12^{go} marca 82

Pokwitowanie odnośnie ~~zobowiązań~~

Lowy sale. 12⁰⁰ marca. 82

J. Horony
 J. Horony

Liczba Wydz. kraj. 2.0656/882
Art. dziennika Fund. 2952/882

ISWIT.

Na złotych austr. Tryesta

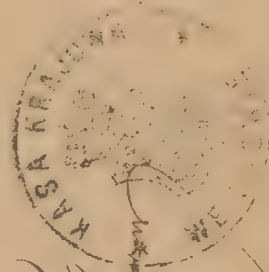
Wielmożny Jan Dr. Witold Worytowski w Wiedniu
które jako dochód z batu polskiego w imieniu Jego Honoratu
na rzecz Matcey Polskiej za pośrednictwem
za czas Jasnej Mielmożny Dr. Witold Worytowski
szalka krajowego) do kasy krajowej nadesłał.

Lwów dnia

24 kwietnia 1882.

Kontrolor:

Kasyer:

Wzór C. do §. 11.

Gotówka		Efekta	
zł.	ot	zł.	ot.
200.			

Liczba Wyd. kraj. 21471/882.
Art. dziennika Serw.: 4832/882.

KWII.

Na złotych austr. *Extensivitätsc. unt. 70*

które *W. Maxim Dan.*
~~jako~~ *na ręce Elzbie Wilnońskiego z Janą i Marią*
Opł. c. Mikotaja Zuckerkindera - jako na max. c. Max.
~~za czas~~ *wy Pol. kraj. wstąpienia, Prowot.*
do kasy krajowej *ma d. 1882.*

Lwów dnia 24 Sierpnia 1882.

na Kontrolora

Przewodnik Notary

Kasyer:

Przewodnik

Gotówka		Efekta	
zl.	ct.	zl.	ct.
46 70			

Liczba Wydz. kraj. 44621/882
 Art dziennika fund: 6995/882 Duplikat
REWEIT

Na złotych austr. Sto.
 które Wy, p.: A. S.
 jako na rzecz funduszu "Mairerzy Polskiej".
 za czas
 do kasy krajowej naderst.

Lwów dnia 6 września 1882.

Kontrolor: D. W. Stawski
 Kasyer: J. Stawski

Gotówka		Efekta	
zl.	ct.	zl.	ct.
100.	~	~	~

Liczba Wyd. kraj. 48284/882.

Art. dziennika Fund: 4890/882.

KWII.

Na złotych austr. *Sp. Ind. 1882*

które *Pracownia Dyrekcji Spawalnictwa Galicji i Karpacza*
jakże drzewa w Delatynie na rzecz Fundacji "Hauary
Polskiej przy Odczynie L. 425/882

za czas

do kasy krajowej *na zastatek*

Lwów dnia 2 *Października 1882.*

Kontrolor:

Kasyer:

Do
 10/3
 10/3
 10/3

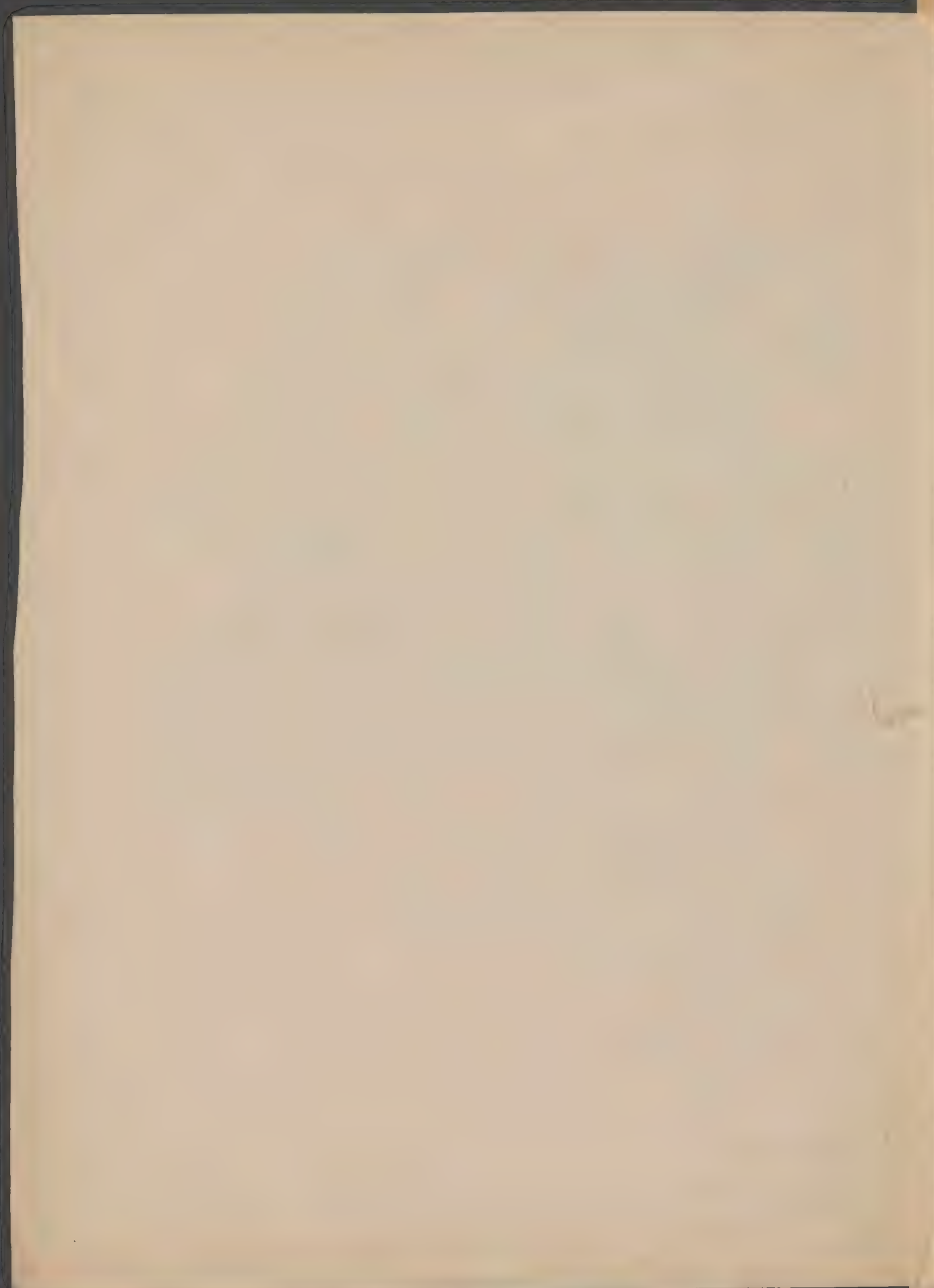
- Do
- 1) Wgo Wojciecha
 hr. Dąbrowskiego
  - 2) Wgo Jm. Tadeusza
 Filaka
  - 3) Wgo Jm. Tadeusza
 Skotniewskiego
  - 4) Wgo Tadeusza
 Tynieckiego
  - 5) Wgo Leonyma
 Wybranowskiego
  - 6) Wgo Jana
 Amborskiego.

Lar...

ad 12 Wg. Pawła
 4-6) Wg. Pawła

Wobec rozkazu w
 paroadniczej Rady
 wykonawczej "Mura
 ry polskiej" zapro
 wadzono 22 jako
 kurator tej Insty
 tucji na powołanie
 nie Rady, które
 się odbywa w dniu
 11 marca b.r. o godzinie
 12 tej w potudnia,
 w sali obrotu Marianny
 Polskiej.

P
 S
 S

Do

15 go Dnia

Wielmoż. Finklin

Prof. Uniwersytetu

Wrocławskiego

R. Włch. M. P.

Wielmożny

Panogodny Panie Profesorze!

Wracam się do Pana, jako

do Państwa naszego

rodziny Włchowskiej. Ma-

ciemy Polaków, a nie ma-

bowiem w naszym stano-

wie. Stwierdzam, że

być może ~~stwierdzam~~ ^{do stwierdzam} ~~godności~~

Wielmożności, jako nie

Ład fundacji. Nie

my!

Stwierdzam, że godności

Wielmożności, same, prze-

nie, Wielmożności, dla

nie, do ^{Wielmożności} ~~Wielmożności~~ ~~Wielmożności~~

Wielmożności. Wielmożności

Wielmożności - Wielmożności

Wielmożności Wielmożności

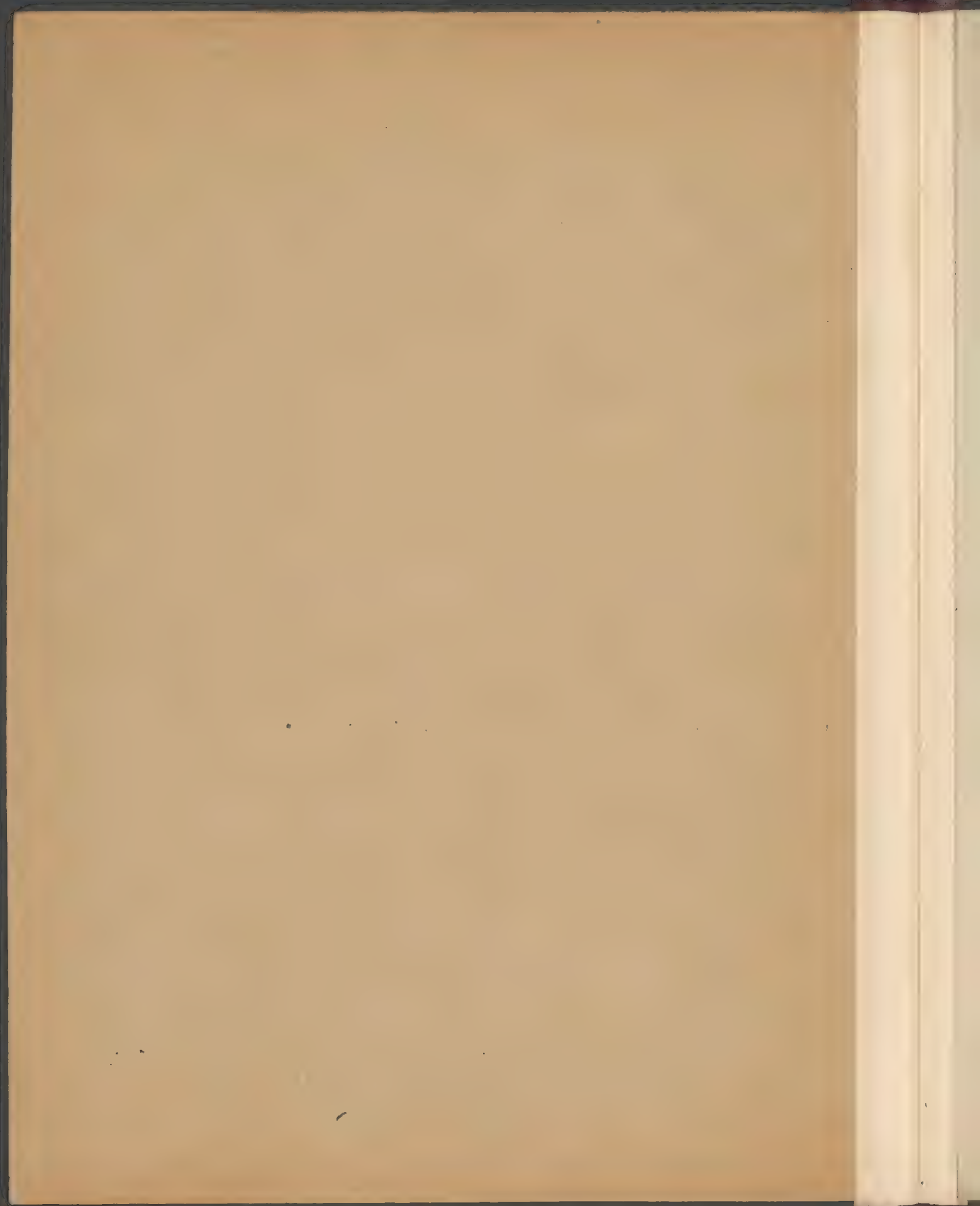
Wielkiego i pryncypalnego
rozwoju: tej Instytucji
Wielkiej i pryncypalnej
niezgodny obce.

Łącznie wyraża

We Lwowie D. Czerwca 1903

Dr

188
189
190

5
20

Imperialnego Łańcutu Biblioteki Jagiellońskiej

Kiedy s.p. Mikołaj Lybicki.
wice starosty godności
Marszałka krajowego
opuszczając Łwów oddał
mi rękopisy abioru
aktów — uważał on je
za swój przydatny włas-
ności, które mogły rozpo-
nierać.

Jan Hugo byłem w Starobie
Województwa krajowego aktów
to były pod moją opieką, przy-
było jeszcze kilka aktów
a korespondencji bieżącej
Marszałka, jako prasa-
rów władzy kuratorskiej.
ale w ogóle stosunek
Marszałka do Macierzy
nie opiera się na akcie
fundacyjnym / p. 20. listu
fundacyjnego /, który kurat-

For z osobna mianuje swego
następcę — w praktyce jednego
kuratorja Tęczyła, Sie-
z godnością Marszałka,
z poprowadnika do marszał-
kostwa pniekornite
osobnym aktom na
następcę na tem stano-
wisku.

Napisaniem tych kilku sto-
ku legitymacyi, że akt
to nie są własności
własności a zostały w
aktach Wydziału Krajowe-
go, jako stałego za-
mieszkiwacza fundacy-
cyi "Młocien Polskiej"
znajdować się doświadczenia
stosunku z kuratorami
fundacyi.

Wobec tego charakter
aktów byłych spokojnie
u niego w domu od

102 blisko dziewięciu
sędziów, że mam prawo
skorzystać tych aktów
rozporządzeń a także i
obowiązków, by uzyskać
bezpieczniejsze schronienie
i lepszą opiekę, niż w do-
mu prywatnym.

Wracając do aktów samych
nadmieniam, że z wyjątkiem
z aktów z lat późniejszych
jednego z czasów Marszałkowskiego
s.p. Sanguskiego, ^{z nazwą} Drugiego s.p.
Andrieja Potockiego -
wszystkie inne odnoszą się
do doby powstania 1846-
ciennego. Projekt ~~aktu~~ aktu
fundacyjnego jest zdaje
mi się, pisany ręką gło-
wego twórcy fundacji,
obywatela sławnego
krajów, którego nazwy
nie pamiętam - projekt pomy-
ślny w state fundacji
i unieważniony s.p. Sekretarzem.

Wydatku nr. Apolinary No.
portyjski, podobnie referent
spraw fundacyjnych, bardzo
dobry i dobry umysł.
Charakterystyczny, jest
poprawa stosunków
s.p. Tyblikiewicz. Re-
ferent, kiedy sato o wyru-
czeniu następstwa w rangach
Majster fundacji [p. 30]
myślał o gminie M. Loo-
wa - s.p. Tyblikiewicz
miał jednak nową gotę
wymiarowanie do Krakowa
i instytutu krakowskich
wiodąc tam wzrost, bezpiec-
niejszą, stoję dla polskości.
Idę więc w ślady myśli
s.p. Marszałka i z małą
wizją autora proszę przysię-
pod Taszką, opiekę na
zawiesz.

We Lwowie d. 13 Czerwca 1916

Jożef Saitson

Kraków, dnia 16-go października 1929.

L. 934/29
I. S. S.

Wielce Szanowny Panie !

W odpowiedzi na pismo Pańskie donosimy uprzejmie, że zbior-
rek aktów dotyczących się Macierzy Polskiej, ofiarowany przez nas
Szanownego Pana Bibliotece Jagiellońskiej w r. 1916, składa się z na-
stępujących aktów :

1. Trzy listy J. I. Kraszewskiego do M. Zyblikiewicza, datowane 9 sty-
cznia 1882, 3 marca 1882 i 22 kwietnia 1882.
2. "Punkta do aktu fundacyjnego" Macierzy Polskiej" /Projekt w 12 pun-
ktach/.
3. "Akt fundacyjny Macierzy Polskiej", projekt w 27 §§-ach.
4. "List fundacyjny Macierzy Polskiej, projekt w 32 punktach, z popraw-
kami M. Zyblikiewicza i dopisaną ołówkiem datą "Drezno dnia....marca
1882".
5. List fundacyjny, w 32 punktach /czystopis do Nr. 4 /, odbity lito-
graficznie, datowany we Lwowie dnia 21 kwietnia 1882, zatwierdzony
przez C. K. Namiestnictwo we Lwowie 9 maja 1882.
6. Pismo towarzyszące przesłaniu "listu fundacyjnego" przez J. I. Kra-
szewskiego Wydziałowi Krajowemu, datowane: "Drezno dnia .....marca
1882" /brulion i litograficzny czystopis/.
7. Odpis polecenia Wydziału Krajowego z dnia 9 maja 1882, skierowanego na-
sie Krajowej, by z budżetu Funduszu Krajowego wydała kwotę 500 złr.
tytułem datku na rzecz funduszu Macierzy Polskiej.
8. Ofiary pieniężne na Macierz Polską /przeznaczone kwoty/: od Mikołaja
Karczewskiego 25 złr. /12 marca 1882/, od Komitetu Bału Polskiego
w Wiedniu 200 złr. /27 kwietnia 1882/, od ... .. ze
składek 46.70 złr. /27 czerwca 1882/, od ... ..
1882/, od Dyrekcji Towarzystwa Zaliczkowego "Nadzieji" w Dolatynie
50 złr. /2 października 1882/.
9. Zaproszenie na posiedzenie Rady Wykonawczej Macierzy Polskiej,

verte ./.

z dnia 9 marca 1894 r., podpisana przez E. Sanguszkę /bruljon/.

10. Bruljon list Andrzeja Potockiego do prof. L. Finkla z dnia ....
czerwca 1903, z zawiadomieniem o złożeniu godności kuratora fundacji.

Ponieważ przypuszczamy, że nie wszystkie z tych aktów są
obecnie W. Sz. Panu potrzebne, zapytujemy, które z nich życzyłby sobie
W. Sz. Pan otrzymać w odpisie? Ewentualnie byłibyśmy skłonni do tego,
ażoby - zamiast sporządzać z tych aktów odpisy - przesłać same oryginały
do użytku W. Sz. Pana, z prośbą o zwrot ich po zużycowaniu.

dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej

Jaśnie Wielmożny Pan

Józef Antoni Łosiński

Przewodniczący, Komitet Historyczny

pod listem

